

2. יצירת דפי אסטרטגיה

דף אסטרטגיה הוא כלי לשימוש התלמיד, המאפשר לו לחלץ עקרונות למידה מתוך רצף משימות שביצע במשימה מסוימת כדי ליישמן במשימות נוספות.

דף האסטרטגיה מכיל רצף של פעולות כלליות המכוונות לביצוע חוזר של מטלה לימודית מסוימת. כתיבת דף האסטרטגיות היא מיומנות שהתלמיד רוכש בהנחיית המורה. התלמיד יוצר את דף האסטרטגיה בסוף תהליך הלמידה של נושא או של מיומנות מסוימת. התלמיד מתרגם לעצמו את המשימות הקטנות לדף כללים, שהוא דף האסטרטגיה.

המורה מנחה את התלמיד לכתוב דף האסטרטגיה באופן הבא:

הכוונה

- יש לבקש מהתלמיד לשחזר את הפעולות שביצע (בנושא הלימודי) לפי הסדר הנכון.
- יש לבקש מהתלמיד לגזור את הכללים מתוך הפעולות שביצע.
- יש לבקש מהתלמיד לכתוב את הכללים במילים שלו.

בדיקה

המורה והתלמיד בודקים יחד את דף האסטרטגיה:

- יש לבדוק שסדר הפעולות והכללים הוא נכון.
- יש לוודא שהדף מנוסח וערוך באופן פשוט ובהיר, כך שיקל על התלמיד לזכור אותו.

דף האסטרטגיה מאפשר:

■ פיתוח יכולת לימוד עצמאית

בעזרת דף האסטרטגיה, יכול התלמיד להתמודד עם נושאים דומים נוספים, ואינו תלוי במורה להכוונת צעדיו. כמו כן, התלמיד יכול להתמודד עם נושאים חדשים בעלי חוקיות דומה לנושא שבו נכתב דף האסטרטגיה.

■ בקרה על תהליך הלמידה

דף האסטרטגיה מאפשר למורה לבדוק האם התלמיד הבין את העקרונות העומדים מאחורי המשימות שביצע ואת הקשר ביניהן.

■ משוב עצמי של התלמיד לגבי הבנתו את החומר הנלמד

על ידי כתיבת דף אסטרטגיה יכול התלמיד לוודא שהבין את החומר שלמד זה עתה.

■ זיהוי מקום הלומד

בתחילת הלימוד של נושא או בעת חזרה על נושא מסוים ניתן לזהות את מקומו של התלמיד לפי דף האסטרטגיה שיצר. כאן ייבחן התלמיד על כתיבת דף האסטרטגיה לחומר שכבר למד בעבר.

■ ייעול דרך ההתכוננות למבחן

הצורך לתמצת ולנסח את עקרונות הלימוד בנושא מסוים עבור דף האסטרטגיות מקל ומייעל את ההתכוננות למבחן.

התלמיד הוא היוצר את דף האסטרטגיה. יחד עם זאת, על המורה ליצור טיוטת אסטרטגיה שבאמצעותה ינחה את התלמיד בביצוע המשימות ובבניית הדף שלו.

לדפי אסטרטגיה **צורות שונות**, הן מבחינת הארגון הגרפי והן מבחינת רמת הפירוט וההכללה. כל תלמיד בונה לעצמו דף אסטרטגיה בדרך הנוחה והמתאימה לו. בחוברת זו מוצגים דפי אסטרטגיה שונים המבטאים גישות שונות ליצירת דף אסטרטגיה:

■ דפי אסטרטגיה עם דוגמה (מתמטיקה)

■ דפי אסטרטגיה שבהם מוצגים השלבים, והתלמיד צריך להשלים בעצמו את הכללים לגבי כל שלב (מתמטיקה, לשון, היסטוריה)

■ דפי אסטרטגיה הכתובים בגוף ראשון (חיבור, אזרחות)

■ דפי אסטרטגיה המוצגים כמארגן גרפי (היסטוריה, ספרות)

■ דפי אסטרטגיה המוצגים כטבלה (אנגלית)

בחוברת זו מוצגות דוגמאות לפירוק למשימות קטנות ולבניית דפי אסטרטגיה במקצועות שונים. ערכנו הבחנה בין שני אופנים של פירוק למשימות קטנות: פירוק למשימות קטנות באופן גמיש ופירוק למשימות קטנות באופן היררכי.